

Den latinska mässan

en översättning

Nedanstående översättning är mer bokstavlig än brukligt. Den är avsedd att öka förståendet av latinet, inte för att kunna ersätta den med en svensk version.

Kyrie eleison

Kyrie eleison	'kirie e'leizon	Herre förbarma dig
Christe eleison	'kriste e'leizon	Kristus förbarma dig
Kyrie eleison	'kirie e'leizon	Herre förbarma dig

Gloria

Gloria in excelsis Deo.	'gloria in eks'tfēlsis 'deo.	Ära till höge Gud.
Et in terra pax hominibus bonae voluntatis.	et in 'terra paks 'o'minibus 'bone volun'tatis.	Och på jorden fred till människor med god vilja.
Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te.	lau'damus te, bene'di'fimus te, ado'ramus te, glorifi'kamus te.	Vi prisar Dig, vi välsignar Dig, vi tillber Dig, vi ärar Dig.
Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.	'gratias 'a'gimus 'tibi 'propter 'majam 'gloriam 'tuam.	Tacksamhet betygar vi dig pga. höga storheten din.
Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens.	'domine 'deus, reks tfe'lestis, 'deus 'pater om'nipotens.	Herre Gud, härskare [av] Himmlen, Gud Fader allsmäktig.
Domine Fili unigenite, Jesu Christe, Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.	'domine 'fili uni'genite, 'jezu 'kriste, 'domine 'deus, 'agnus 'dei, 'filius 'patris, kui 'tollis pek'kata 'mundi, mize'rere 'nobis.	Herre Son enfödde, Jesus Kristus, Herre Gud, Guds Lamm, Faderns Son, som lyfter synderna från människorna, förbarma dig över oss.
Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram.	kui 'tollis pek'kata 'mundi, 'sufipe deprekatsi'onem 'nostram.	Som lyfter synderna från människorna, tag dig an [ivriga] bönerna våra.
Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.	kui 'sedes ad 'deksteram 'patris, mize'rere 'nobis.	Som sitter till höger om Fadern, förbarma dig över oss.
Quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus, Jesu Christe, cum Sancto Spiritu.	'kuoniam tu 'solus 'sanktus, tu 'solus 'dominus, tu 'solus al'tissimus, 'jezu 'kriste, kum 'sankto 'spiritu.	Eftersom du allena Helig [är], du allena Herre, du allena den högste, Jesus Kristus, [i förening] med den heliga ande.
In gloria Dei Patris. Amen.	in 'gloria 'dei 'patris. 'amen.	I ära Gud Faderns. Vi intygar detta.

Credo

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilem omnium et invisibilem.	'krɛdɔ in 'unum 'dɛum, 'patrem omnipo'tentem, fac'torem 'tʃɛli ɛt 'tɛrɛ, vizi'biliūm 'ɔmniūm ɛt invizi'biliūm.	Jag tror Gud är en, Fader allsmäktig, skapare av himmel och jord, synliga allt och det osynliga.
Et in unum Dominum Jesum Christum, Filiūm Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula.	ɛt in 'unum 'dɔminum 'jɛzum 'kristum, 'filiūm 'dɛi uniɢɛnitum, ɛt ɛks 'patrɛ 'natum 'antɛ 'ɔmnia 'sɛkula.	Och på blott en Herre Jesus Kristus, Sonen Guds enfödda, och av Fadern född före all tid.
Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt.	'dɛum dɛ 'dɛɔ, 'lumen dɛ 'lumine, 'dɛum 'vɛrum dɛ 'dɛɔ 'vɛɔ, 'ɢɛnitum nɔn 'faktum, konsubstantsi'alɛm 'patri, pɛr kuɛm 'ɔmnia 'fakta sunt.	Gud av gud ljus av ljus sann gud av sann gud född ej skapad av samma väsen som Fadern, av vilken allt skapat är
Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis.	kui 'prɔptɛr nɔs 'ɔmɛnɛs ɛt 'prɔptɛr 'nɔstram sa'lutɛm dɛ'fɛndit dɛ 'tʃɛlis.	Som för... skull oss människors och för... skull vår räddnings nedstigit från himlen.
Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est.	ɛt inkar'natus ɛst dɛ 'spiritu 'sanktɔ ɛx ma'ria 'virɢine, ɛt 'ɔmɔ 'faktus ɛst.	Och förkroppsligats har av den helige ande genom jungfrun Maria, och [som] människa har verkat.
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est, et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in caelum sedet ad dexteram Patris.	krutʃi'fiksus 'ɛtsiam prɔ 'nɔbis sub 'pɔntsiɔ pi'lato, passus ɛt sɛ'pultus ɛst, ɛt rezur'reksit 'tɛrtsi'a 'diɛ, sɛ'kundum skrip'turas, ɛt a'fɛndit in 'tʃɛlum 'sɛdɛt ad 'dɛksteram 'patris.	Korsfäst, till på köpet, för oss under Pontius Pilatus, har lidit och begravts, och återuppstått tredje dagen, i enlighet med skrifterna, och uppstigit i himlen sitter till höger [om] Fadern.
Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos cujus regni non erit finis.	ɛt 'iterum ven'turus ɛst kum 'glɔria judi'kare 'vivos ɛt 'mɔrtuos 'kujus 'rɛɢni nɔn 'ɛrit 'finis.	Och att åter komma ska i ära att döma de levande och de döda vars (Jesus) rike inte kommer att sluta.
Et in Spiritum sanctum, Dominum, et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit.	ɛt in 'spiritum 'sanktum, 'dɔminum, ɛt vivifi'kantem, kui ɛks 'patrɛ fili'ɔkue prɔ'fɛdit.	Och på den heliga Ande, Herre, och livsgörare, som från Fadern och Sonen kommer
Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur qui locutus est per Prophetas.	kui kum 'patrɛ ɛt 'filio 'simul adɔ'ratur ɛt konglorifi'katur kui lo'kutus ɛst pɛr prɔ'fɛtas.	Som gemensamt med Fadern och Sonen tillsammans tillbedjs och görs ärorika som talat har genom profeterna.
Et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam.	ɛt 'unam 'sanktam ka'tolicam ɛt apos'tolikam ɛk'kleziam.	Och en helig universiell och budbärande kyrka.
Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum.	kon'fiteɔr 'unum bap'tizma in remissi'ɔnɛm pɛkka'tɔrum.	Jag visar tydligt en rening (bad/dop) för förlåtelse syndernas.
Et exspecto, resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi.	ɛt ɛks'pektɔ rezurrektsi'ɔnɛm mortu'ɔrum, ɛt 'vitam ven'turi 'sɛkuli.	Och "håller utkik efter", de dödas uppståndelse, och liv framtida världens.
Amen.	'amen.	Jag intygar detta.

Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth, Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis.	'sanktus, 'sanktus, 'sanktus, 'dōminus 'dēus 'sabaot, 'pleni sunt 'tʃeli et 'tɛrra 'glɔria 'tua. o'zanna in eks'tʃɛlsis.	Helig, helig, helig [är] Herre Gud [av Israels/himlens] arméer Fulla är Himlen och jorden [av] äran din <Jublande lovprisning> i höjden
--	---	--

Benedictus

Benedictus qui venit, in nomine Domini. Hosanna in excelsis.	bene'diktus kui 'vɛnit, in 'nɔmine 'dɔmini. o'zanna in eks'tʃɛlsis.	Välsignad [den] som kommer, i Herrens Namn <Jublande lovprisning> i höjden
--	---	--

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata, mundi, miserere nobis.	'ajnus 'dɛi, kui 'tɔllis pek'kata, 'mundi, mize'rere 'nɔbis.	Guds lamm, som lyfter synderna från människorna, förbarma [dig över] oss.
--	---	--

Källor

- *Ahlberg Lundqvist Sörbom: Latinsk-Svensk Ordbok*, Svenska Bokförlaget/Bonniers
- <http://www.adoremus.org/0602Sanctus.html>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Hosanna>
- <http://www.newadvent.org/cathen/07472b.htm>
- *Gunilla Niska: Sångarens latin / Handledning i uttal enligt italiensk tradition*, Verbum Musik, Stockholm

Uttal

- Bokstaven “y” uttalas alltid som [i]
- Diftongerna “ui, ue, ua, uo” uttalas som *ett* ljud med betoning på andra vokalen, då de föregås av “ng” eller “q”, t.ex.: qui [kui], quoniam ['kuɔ-ni-am], sanguine ['san-gui-nɛ]
- I diftongen “au” är den första vokalen “a” betonad, t.ex. laudamus [lau-'da-mus]
- [b, d, g, l, m, n, r, v, z, ʒ, ŋ] är tonade konsonanter.
- [f, h, k, p, s, t, ʃ, tʃ] är tonlösa konsonanter
- “s” mellan prefix ex- och vokal uttalas ej, t.ex. exsultate [egz-ul-'ta-te]

Vokaler					
Stavning	Villkor	IPA	Uttal	Exempel	
i, y		[i]	ris, ring	Kyrie	[ˈki-ri-ɛ]
e, ae, oe	obet.stav. flerst. ord	[e]	mening	benedictus	[be-ne-ˈdik-tus]
	bet.stav. slutstav.	[ɛ]	värre	miserere poena	[mi-ze-ˈrɛ-re] [ˈpɛ-na]
a		[a]	vall	Stabat Agnus	[ˈsta-bat] [ˈa-ɲus]
o	obet.stav. flerst. ord	[o]	mål	dolorosa	[do-lo-ˈrɔ-za]
	bet.stav. slutstav.	[ɔ]	oss	domino	[ˈdɔ-mi-nɔ]
u		[u]	sol	cujus	[ˈku-jus]
				qui	[kui]
Konsonanter					
Stavning	Villkor	IPA	Uttal	Exempel	
c	före a, o, u	[k]	vika	cum	[kum]
	före konsonant			credo	[ˈkrɛdɔ]
	slutkonsonant			nunc	[nunk]
c	före e, i, y, ae, oe	[tʃ]	church (eng.)	cymbalis coelestis	[ˈtʃim-ba-lis] [tʃe-ˈlɛ-stis]
cc	före a, o, u	[kk]	tacka	peccata	[pek-ˈka-ta]
	före konsonant			ecclesiam	[ek-ˈklɛ-zi-am]
cc	före e, i	[tʃ]	“attji-prosit”	ecce	[ˈɛt-tʃɛ]
ch		[k]	Kristus	Christe	[ˈkri-ste]
g	göre a, o, u	[g]	gata	plagas	[ˈpla-gas]
g	före e, i, y, ae, oe	[dʒ]	virgin (eng.)	gentes	[ˈdʒɛn-tes]
gn		[ɲ]	banjo	agnus	[ˈa-ɲus]
h			(stumt)	mihi	[ˈmi-i]
				hora	[ˈɔ-ra]
i,j		[j]	jag	Iesu/Jesu	[ˈje-zu]
ph		[f]	fest	prophetas	[pro-ˈfɛ-tas]
ps		[ps]	kapsel	psalmum	[ˈpsal-mum]
q		[k]	raka	quia	[ˈkui-a]
s		[s]	sol	sanctus	[ˈsank-tus]
s	mellan vokaler	[z]	amazing (eng.)	miserere	[mi-ze-ˈrɛ-re]
	före tonande konsonant			Israel	[ˈiz-ra-ɛl]
sc	före a, o, u	[sk]	skatt	ingemisco	[in-ɕɛ-ˈmi-skɔ]
sc	före e, i, y, ae, oe	[ʃ]	ship (eng.)	descendit	[de-ˈʃɛn-dit]
th		[t]	mata	catholicam	[ka-ˈtɔ-li-kam]
ti	före vokal	[tsi]	satsa (+i)	laetitia	[le-ˈti-tsi-a]
	efter s, t, x	[ti]	stig	hostias	[ˈɔ-sti-as]
	i början av ord			tibi	[ˈti-bi]
x	slutkonsonant	[ks]	taxi	Rex	[rɛks]
	mitt i ord			dextera	[ˈdɛks-te-ra]
(e)x-	före tonlös konsonant	[eks]	exteriör	extolle excelsis	[eks-ˈtɔl-le] [eks-ˈtʃɛl-sis]
	före vokal	[egz]	luxurious	exaudi	[egz-ˈau-di]
	före stumt h			ex(s)ultate exhibeo	[egz-ul-ˈtate] [egz-ˈi-be-ɔ]
z		[dz]	bids (eng.)	Lazaro	[ˈla-dza-rɔ]